DIRECȚIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ JUDEȚEANĂ TIMIȘ

Raportul Stării de Sănătate, la nivelul populației din Județul Timiș în anul 2014

Introducere:

Așezarea geografică a județului Timiș îi conferă acestuia o amplasare privilegiată, fiind cel mai vestic județ al României și, de asemenea, cel mai întins județ al țării, cu o suprafață de 8697 km pătrați (3,6 % din suprafața României) și o populație de 739217 locuitori populația după domiciliu la 1 iulie pe judeţul Timiş, date furnizate de Direcția Regională de Statistică Timiș.

Reședința județului, municipiul Timișoara, este și cel mai important oraș al Regiunii Vest a României, fiind considerat al doilea ca mărime din țară cu o populație de 333531 de români, maghiari, sârbi, slovaci, bulgari și alte etnii. Simbol al democrației, solidarității, toleranței și spiritului de inițiativă, Timișoara este un oraș vestic nu numai prin așezare, ci și prin mentalitatea de vocație occidentală a locuitorilor săi, care se mândresc cu tradiția culturală și performanțele economice.

Lugojul, cel de-al doilea municipiu al județului, este asezat pe cursul râului Timiș, la intersecția a două importante drumuri comerciale, fiind cel de-al doilea centru urban (48078 locuitori) și punct de importanță economică a județului Timiș. Valorile culturale și renumitele concerte de muzică corală, secondate de atracțiile turistice, l-au făcut cunoscut în trecut ca și "capitala culturii bănățene".

Alte cinci orașe de mai mică marime, Sânnicolau Mare și Jimbolia la vestul județului, orașul - stațiune turistică Buziaș - situat la numai 30 km de Timișoara, Deta și Făget la sud și est, completează echilibrat

structura urbană a județului. În ultimii ani au fost declarate orașe urmatoarele localități: Gătaia, Recaș, Ciacova. Alături de acestea, ceilalţi locuitori ai județului, trăiesc în mediu rural în cele 89 de comune și 313 de sate care completează structura administrativ teritorială a acestuia.

Direcţia de Sănătate Publică a Judeţului Timiș, serviciu public deconcentrat al Ministerului Sănătăţii Publice, cu personalitate juridică, pune în aplicare politica şi programele naţionale de sănătate pe plan local, identifică problemele locale prioritare de sănătate publică, elaborează şi implementează acţiuni locale de sănătate publică.

Rezultate:

Datele care au fost prelucrate se referă la perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2014 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013. Datele prelucrate au fost obținute de la Compartimentul statistică și informatică în sănătate publică din cadrul DSP Timiș și de la Institutul Național de Statistică, Direcția Regională de Statistică Timiș. În anul 2014, populația cu domiciliul în județul Timiș a fost ușor mai mare decât în anul 2013. Dacă analizăm graficul nr. 1 observăm că piramida populației are formă de amforă cu tendințe de îngustare a bazei piramidei și de îngroșare progresivă a vârfului acesteia, anunțând instalarea unui proces de îmbătrânire demografică, grupa de vârstă 0 – 4 ani reprezentând 4,63% din totalul populației, iar copiii între 0 -14 ani, 13,90% din total. Majoritatea e constituită din grupele de vârstă: 35-39 ani, 25-29 ani și 30-34 ani (vezi Tab. nr.I și Graf. nr.1). După cum observăm, nu sunt diferențe semnificative între anul 2014 și 2013.

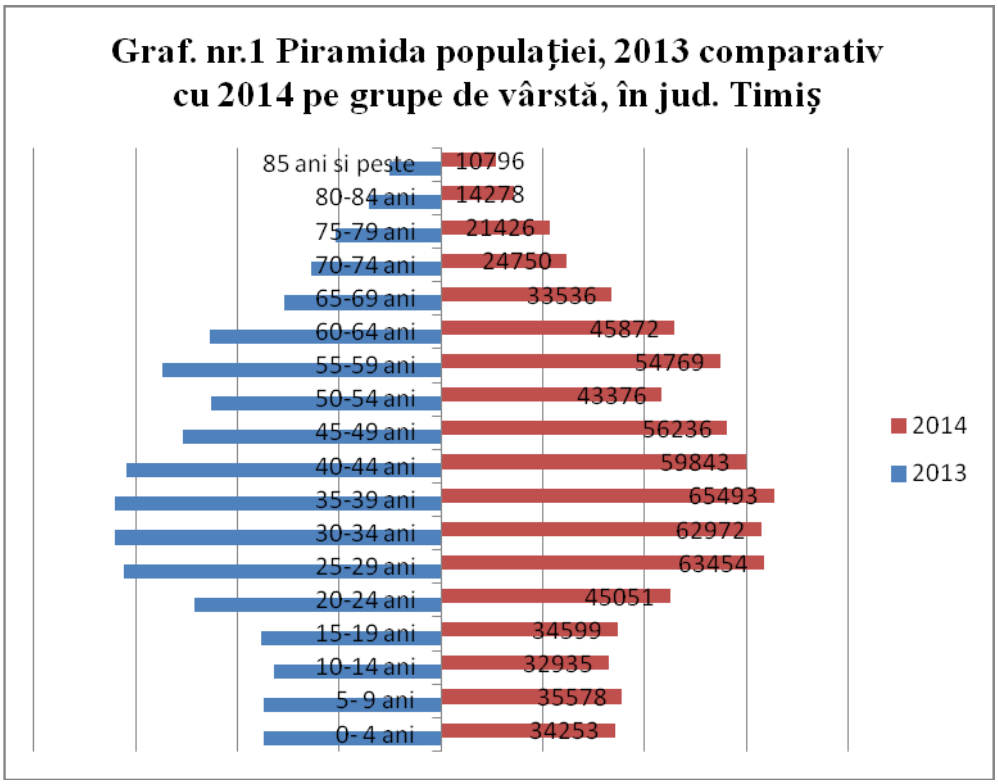

Tab. nr. I Populația jud. Timiș, în 2014 comparativ cu 2013, pe grupe de vârstă

Varste si grupe de varsta	Anul 2013	Anul 2014
	UM: Numar persoane	
Total	736105	739217
0- 4 ani	34825	34253
5- 9 ani	34874	35578
10-14 ani	32812	32935
15-19 ani	35405	34599
20-24 ani	48514	45051
25-29 ani	62334	63454
30-34 ani	64127	62972
35-39 ani	64125	65493
40-44 ani	61714	59843
45-49 ani	50708	56236
50-54 ani	45242	43376
55-59 ani	54665	54769
60-64 ani	45401	45872
65-69 ani	30807	33536
70-74 ani	25504	24750
75-79 ani	20764	21426
80-84 ani	14205	14278
85 ani si peste	10079	10796

În anul 2014 s-au născut 8314 de copii, 4324 băieţi şi 3990 fete. Vârsta medie a mamei a fost de 28,41 de ani. Din numărul total, doar 82,27 % din mame au domiciliul în județul Timiș. Din punctul de vedere al stării civile a mamei: vârsta medie a mamelor căsătorite a fost de 29,27 ani iar a celor necăsătorite de 25,58 ani.

Tab. Nr. II Vârsta medie a mamelor în funcție de statutul matrimonial și numărul mediu de copii, în 2014 în jud. Timiș

	Numărul mamelor	Vârsta medie a mamelor (2014)	Nr. mediu de copii născuti
vârsta medie a mamei, total	8314	28,41	1,5
vârsta medie a mamei, necasătorite	1962	25,58	1,57
vârsta medie a mamei, căsătorite	6308	29,27	1,47
vârsta medie a mamei, văduve, divorţate	44	31,2	2,93

Grafic nr.2 Ponderea mamelor după starea civilă, în 2014, în județul Timiș

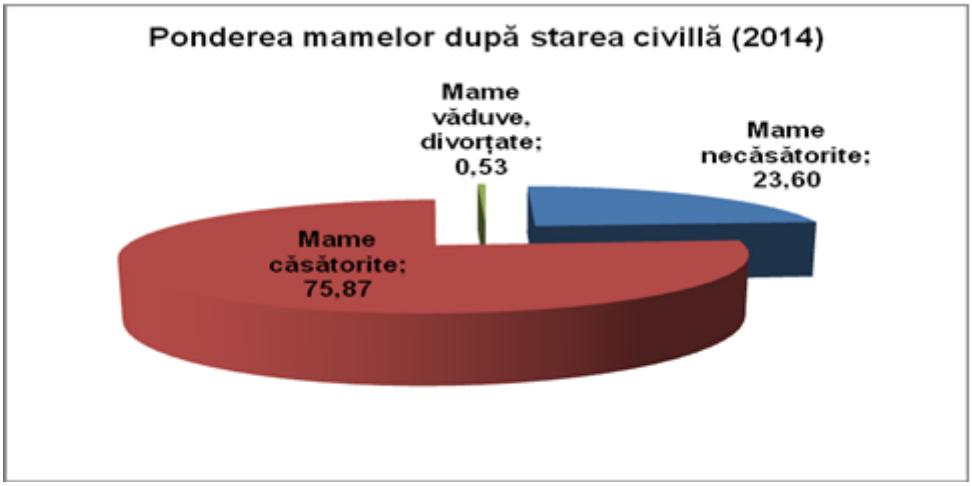

Aproape un sfert din mame sunt necăsătorite sau divorțate. Acest lucru își pune amprenta și asupra natalității, împreună cu vârsta medie la care femeile căsătorite ajung să procreeze (spre 30 de ani). Analizând tab. nr.III observăm că majoritatea lor (72,29%) au născut primul copil, ceea ce relevă o dată în plus constanța în timp a modelului de fertilitate din zona județului Timiș.

Tab. nr. III Rangul copilului născut în 2014, în jud. Timiș

	Numărul mamelor care au născut (2014)	Pondere (%)
primul copil	6010	72,29
al 2-lea copil	1511	18,17
al 3-lea copil	394	4,74
al 4-lea copil	148	1,78
al 5-lea copil si următorii	251	3,02

Un număr de 221 de copii au fost născuţi de mame cu vârsta sub 18 ani, între 13 şi 17 ani, iar un număr de 133 de copii au fost născuti de mame de 18 ani. Problema mamelor adolescente este deosebit de importantă. Astfel, 69 de copii au fost născuti de mame sub 16 ani si 152 de mame au născut la vârste de 16 și 17 ani. De asemenea, este de semnalată situaţia femeilor foarte tinere (55) care, în anul 2014 au născut al 4-lea, al 5-lea si al 6-lea copil pînă la vârsta de 25 de ani.

Tab. Nr. IV, Rangul copilului născut în 2014, în jud. Timiș, din mame minore.

	la primul copil	la al 2-lea copil	La al 3-lea copil
Vîrsta mamei - sub 16 ani	67	2	0
Vîrsta mamei - 16 - 17 ani	134	16	3

La polul opus se situează cele 35 de mame multipare (la al 5-lea – al 13-lea copil născut) care aveau în anul 2014 peste 40 de ani.

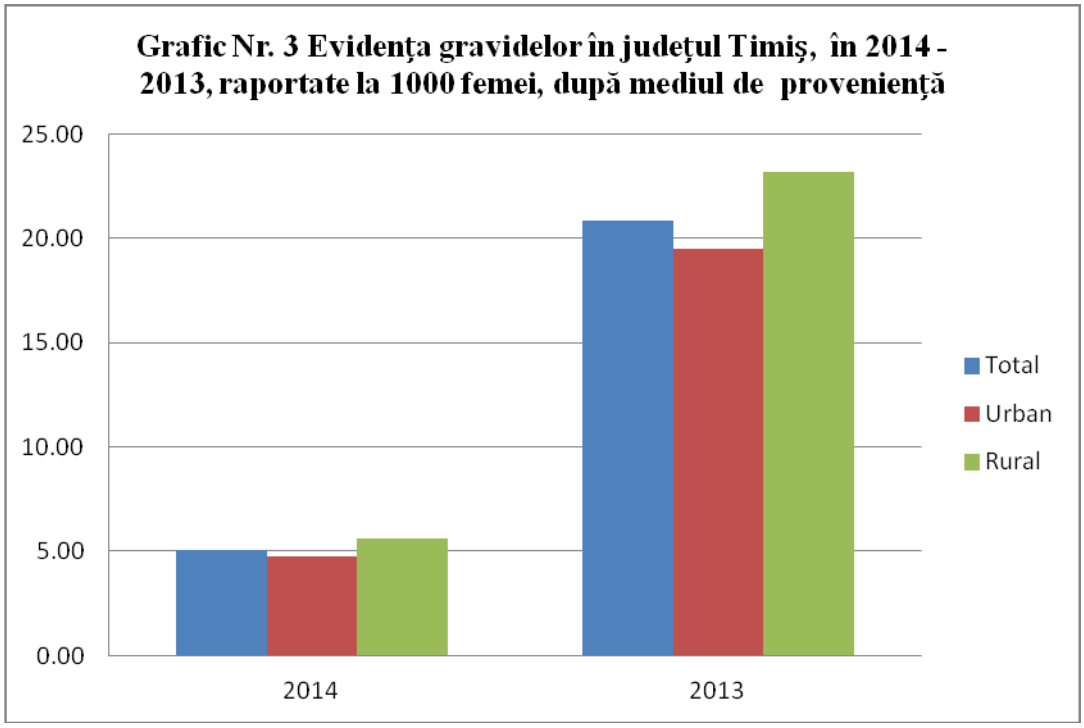

După cum observăm din tabelul și graficul nr.3, incidenţa gravidelor a fost mai mare în 2013 comparativ cu 2014. Numărul gravidelor minore a fost, de asemenea mai mare în 2013 comparativ cu 2014 (vezi tabelul nr.V)

Tab. Nr. V Gravide minore, în 2014 - 2013, în județul Timiș		
	Sub 15 ani	15-19 ani
2014	2	76
2013	6	291

Tab. Nr. VI Evidența femeilor gravide, în județul Timiș, în 2014 - 2013, raportată la 1000 femei						
	2014			2013		
Mediul	Total	Nou depistate	din care: cu risc	Total	Nou depistate	din care: cu risc
Total	5,09	4,61	0,38	20,88	19,16	1,39
Urban	4,77	4,32	0,37	19,53	17,97	1,40
Rural	5,64	5,11	0,39	23,18	21,20	1,38

Durata medie a sarcinii a fost de 38,64 de săptămâni, cu un minim de 24 de saptamâni şi un maxim de 43 de săptămâni. Din numărul total de naşteri, în 18,656% din cazuri, durata sarcinii a fost sub 37 de săptămîni, iar în 17,51 % durata sarcinii a fost de 38 de săptămîni.

Tab. Nr. VII Durata sarcinii, în 2014, la gravidele din jud. Timiș

	Numărul de naşteri	Pondere (%)
sarcini cu durata de sub 29 de saptămâni	48	0,58
sarcini cu durata de 29 - 37 de săptămâni	1398	16,82
sarcini cu durata de 38 de saptămâni	1446	17,39

În anul 2014 au fost întregistrate 8174 decese generale, din care 4161 de bărbaţi şi 4013 femei.

Graf. Nr. 4, Structura deceselor pe sexe, în 2014, în jud. Timiș

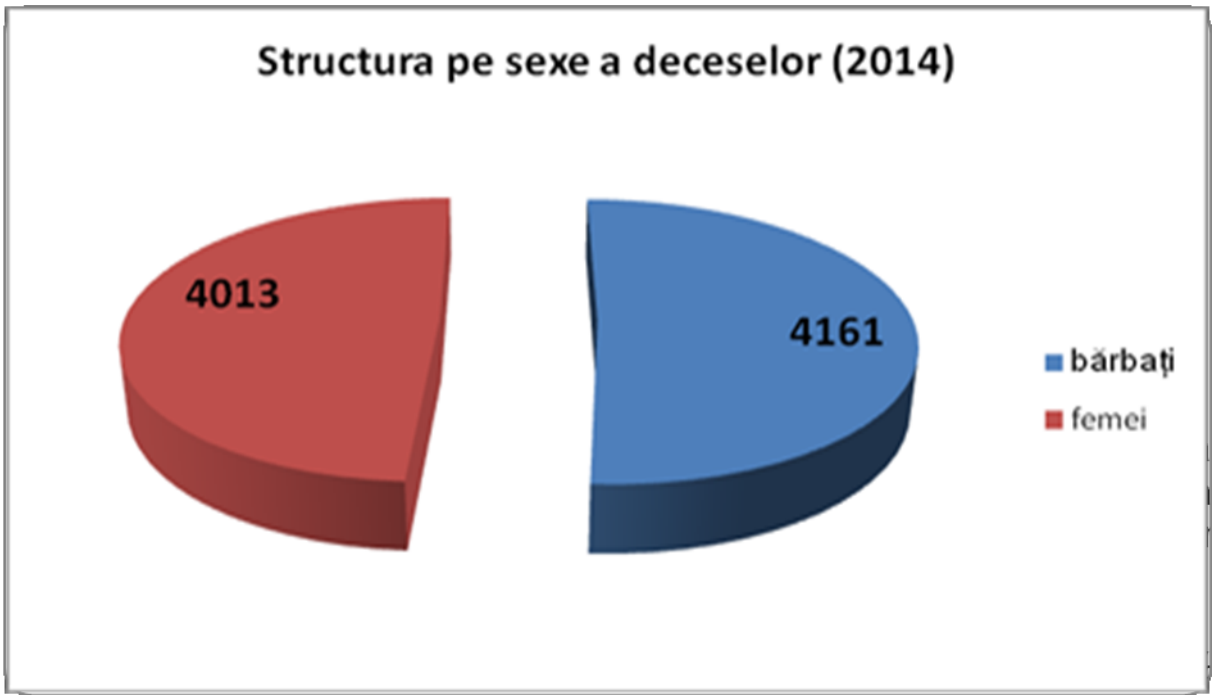

Cu un număr total de decese de 8174, în anul 2014, mortalitatea generală, în județul nostru, a fost de 11,06 la 1000 de locuitori. Din numărul total al deceselor, 104 le-a reprezentat decesele 0-1 an (1,27% din total decese) și 282 (3,45%) decese din cauze violente.

Vârsta medie la deces a fost de 71 de ani, cu diferenţe semnificative între bărbaţi şi femei.

Tab. nr. VIII, Vârsta medie la deces în 2014, în jud. Timiș

	Vîrsta medie la deces (2014)
masculin	67,64
feminin	75,184
total	71,44

Tab. Nr. IX, Vârsta medie la deces, pe sexe și cauze de deces, în 2014, în jud. Timiș

	Vârstă medie la deces	Vârstă medie masculin	Vârstă medie feminin
Boli infecţioase şi parazitare	63,4	60,38	66,92
Tumori	67,98	67,53	68,58
Boli de sânge și organe hematopeotice	57	67	52
Diabet zaharat şi boli de nutriţie	71,82	67,6	77,86
Boli psihice	63,58	57,15	54
Boli ale sistemului nervos	79,75	68,16	80,77
Boli ale sistemului circulator	76,85	72,82	80,14
Boli ale sistemului respirator	66,04	64,18	68,5
Boli ale sistemului digestiv	66,2	62,19	71,9
Boli ale sistemului renal	71,12	67,62	73,74
Cauze în perioadă neonatală	7,64 zile	7,82 zile	7,28 zile
Malformaţii	584 zile	816 zile	286 zile
Accidente, traumatisme, otraviri	53,72	52,31	57,82
Cauză necunoscută	58,83	54,91	63,2
Necodificate	66,59	62,89	70,75

Diferențele între sexe se remarcă în graficul următor. Principalele cauze de deces au ramas aceleaşi: bolile cardiovasculare, tumorile, bolile aparatului respirator, modelul este identic pentru populatia masculină și pentru cea feminină.

Grafic Nr. 5, Vârsta medie la deces, pe sexe și cauze de deces, în 2014, în jud. Timiș

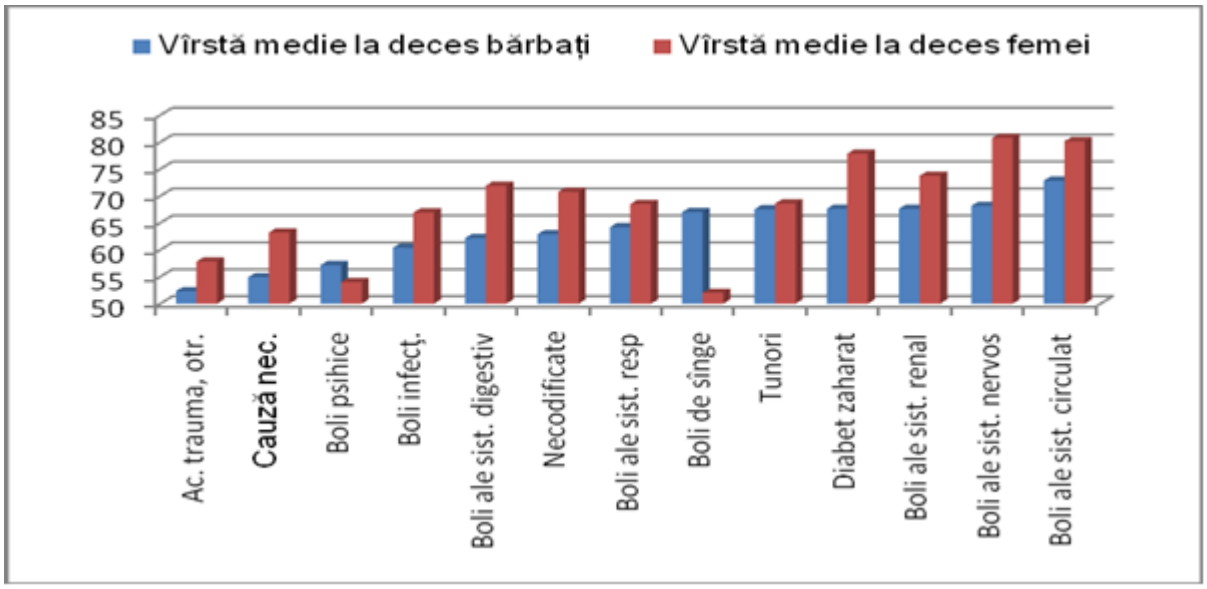

Mortalitatea infantilă se calculează ca raport între numărul de decese 0 – 1 an şi numărul de născuţi vii dintr-o perioadă şi într-un anumit teritoriu. Datele calculate după locul întîmplării fenomenului relevă o valoare de 12,50 decese 0-1 an la o mie de naşterii vii pentru anul 2014. În anul 2014, în județul Timiș au decedat 104 de copii în vârstă de până la 1 an, dintre care 63 de băieţi şi 41 de fete.

Sunt determinate trei perioade de vârstă, semnificative din punctul de vedere al analizei demografice (statistice) a mortalitătii infantile: neonatală precoce, neonatală, postneonatală. Cele mai multe decese în perioada neonatală, s-au înregistrat la băieți, în perioada neonatală precoce (vezi Tab. nr.X).

Tab. Nr.X Mortalitatea neonatală, pe sexe, în 2014, în jud. Timiș

Perioada/număr decese 0-1 an (2014)	băieti	fete	total
neonatală precoce (0-7 zile)	25	15	40
neonatală (8-28 zile)	16	14	30
post-neonatală (peste 28 zile)	22	12	34

Vârsta medie la deces se calculează în zile şi se observă o mică diferenţa în valorile de la băieţi şi cele de la fete (45,79 de zile pentru băieti si 46,14 pentru fete). Cauzele principale de deces au fost: bolile sistemului respirator, cauze care provin din perioada neonatală şi malformaţiile congenitale. Cele mai multe decese 0-1 an sunt din: cauze din perioada neonatală și boli ale aparatului respirator, cu diferențe semnificative între cele 2 sexe (vezi Tab. nr.XI).

Tab. Nr.XI Mortalitatea infantilă pe cauze și sexe, în 2014, în jud. Timiș

	Numarul deceselor 0-1 an	Vârsta medie la deces (zile)	Numarul deceselor 0-1 an băieți	Vârsta medie la deces (zile) băieți	Numarul deceselor 0-1 an fete	Vârsta medie la deces (zile) fete
Boli ale sistemului respirator	40	78	24	80,58	16	74,12
Cauze din perioadă neonatală	42	7,64	28	7,82	14	7,28
Malformaţii	13	39	7	55,28	6	20
Accidente, traumatisme, otraviri	3	70,33	1	58	2	76,5
Tumori	1	23			1	23
Boli infecțioase și parazitare	1	288			1	288
Boli ale aparatului genito-urinar	1	35	1	35		
Boli ale aparatului digestiv	1	115	1	115		
Cauză necunoscută	2	78,5	1	137	1	20

În anul 2014 sporul natural a avut valoarea de 140 (+ 0,21 la mia de locuitori), valoare pozitivă, ceea ce este remarcabil după ultimii ani în care a fost înregistrat spor natural negativ. Sporul natural se calculează ca diferenţă între naşteri şi decese, respectiv între rata brută de natalitate şi rata brută de mortalitate generală.

Cu toate că încă din 1990 în țara noastră s-a înființat rețeaua de planificare familială, multe femei însărcinate apelează la avort pentru a întrerupe o sarcină, majoritatea fiind avorturi la cerere și efectuate în spitalele și cabinetele publice de obstetrică – ginecologie (vezi tab. Nr.XII).

Tab. Nr.XII Întreruperea cursului sarcinii în unitățile de obstetrică-ginecologie, în 2014 - 2013, raportată la 1000 femei, în județul Timiș

	spitale și cabinete publice				spitale și cabinete private			
	2014		2013		2014		2013	
Cauza	Total	din care: Rural	Total	din care: Rural	Total	din care: Rural	Total	din care: Rural
Total	6,88	9,52	6,14	7,54	0,95	0,14	3,85	0,44
La cerere	3,55	5,53	3,33	4,24	0,85	0,10	3,40	0,33
Avort incomplet	3,33	3,99	2,81	3,31	0,10	0,04	0,45	0,11

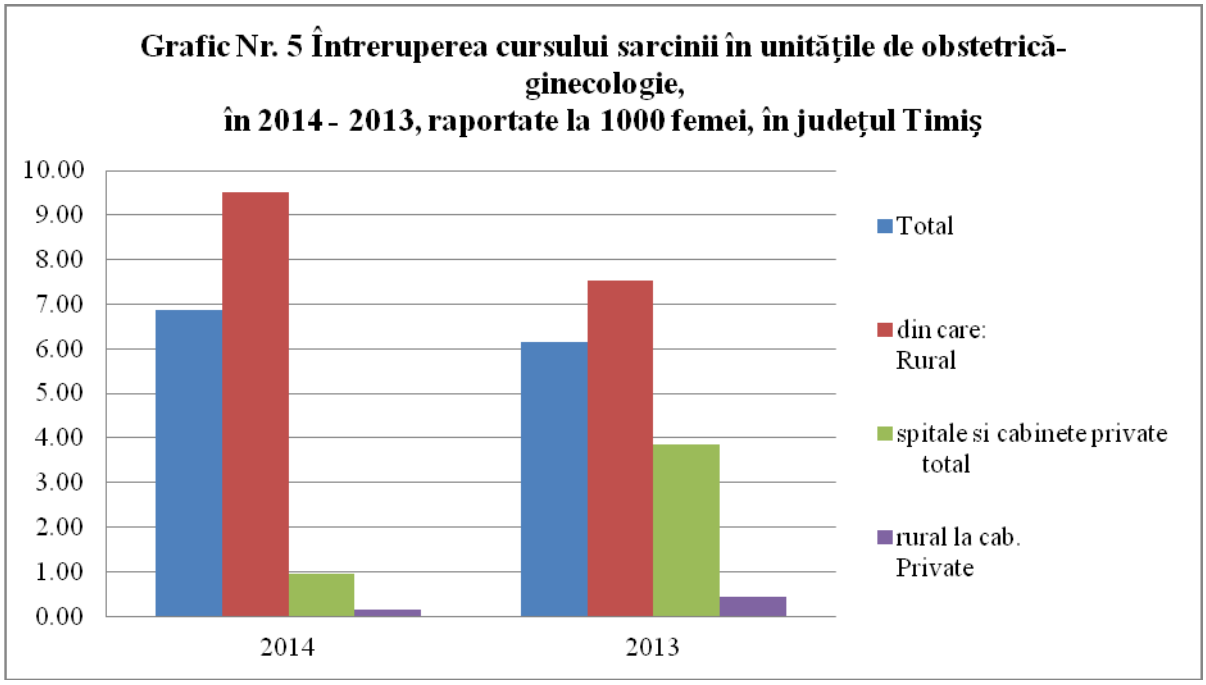

Numărul minorelor sub 15 ani care au apelat la avort a fost mai mare în 2013 comparativ cu 2014 (vezi Tab. nr. XIII).

Tab. Nr. XIII Întreruperea cursului sarcinii, în unităţile de obstetrică-ginecologie, în 2014 - 2013, la fete sub 15 ani, în judeţul Timiş

	unitati publice		unităţi private	
	2014	2013	2014	2013
Cauza	sub 15 ani	sub 15 ani	sub 15 ani	sub 15 ani
Total	**11**	10	**1**	9
La cerere	5	7	1	7
Avort incomplet	6	3	0	2

Incidenţa bolnavilor de Tuberculoză e mai mare în mediul rural şi corespunde modelului naţional care ne spune că numărul cazurilor de TBC este mai crescut la bărbaţii din mediul rural. Morbiditatea prin această boală are valori asemănătoare în anul 2014 cu anul 2013 (vezi Tab. Nr.XIV şi Grafic nr.6).

Tab. Nr.XIV Morbiditatea bolnavilor de Tuberculoză,

Mediul	2014		2013	
	cazuri noi	readmiși	cazuri noi	readmiși
Total	68,32	16,10	68,60	16,17
Urban	65,72	14,29	65,68	14,28
Rural	72,48	19,00	73,34	19,23

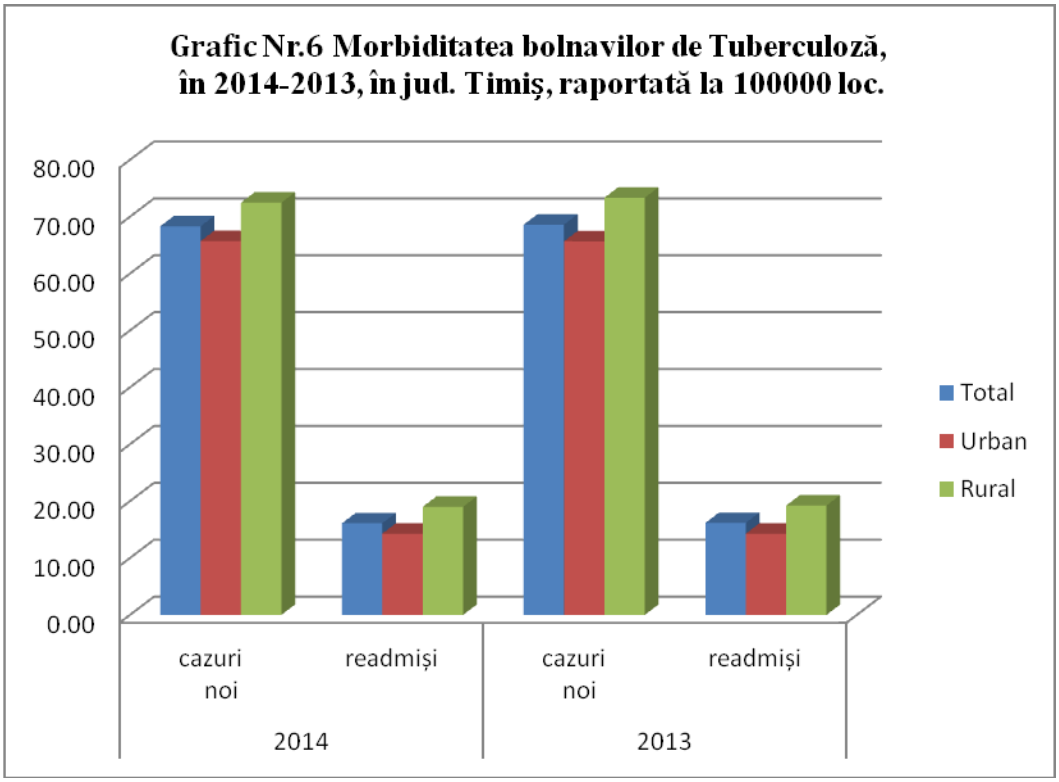

În ceea ce privește neoplasmele, cu valori ale prevalenței de peste 2500 la 100000 locuitori, ocupă locul 4 după: Bolile cardiovasculare; Diabetul zaharat și afecțiunile psihice. Pe primele 6 locuri, în ordine descrescătoare, dacă ne referim la localizare, s-au situat: cancerul de sân, colorectal, col uterin, piele, bronhopulmonar și prostată (la ambele sexe) în 2014 (vezi Grafic Nr. 9 și tabel Nr.XV) comparativ cu anul 2013 când pe primele 6 locuri, ca localizare, am avut tot cancerul de sân, urmat de:col uterin, colorectal, piele,bronhopulmonar și prostată. În ultimii ani se observă o scădere semnificativă a cancerului bronhopulmonar , care în anii trecuți ocupa primul loc și o creștere alarmantă a cancerului de sân, colorectal și piele.

Pe medii, cancerul are valori mai crescute în mediul urban (2737,655‰000 loc.) față de mediul rural (1803,48‰000 loc) (vezi Grafic nr.8). La femei, avem următoarele 6 localizări: cancer de sân, col uterin, colorectal, piele, vezica urinara, cancer bronhopulmonar (Grafic nr.10)

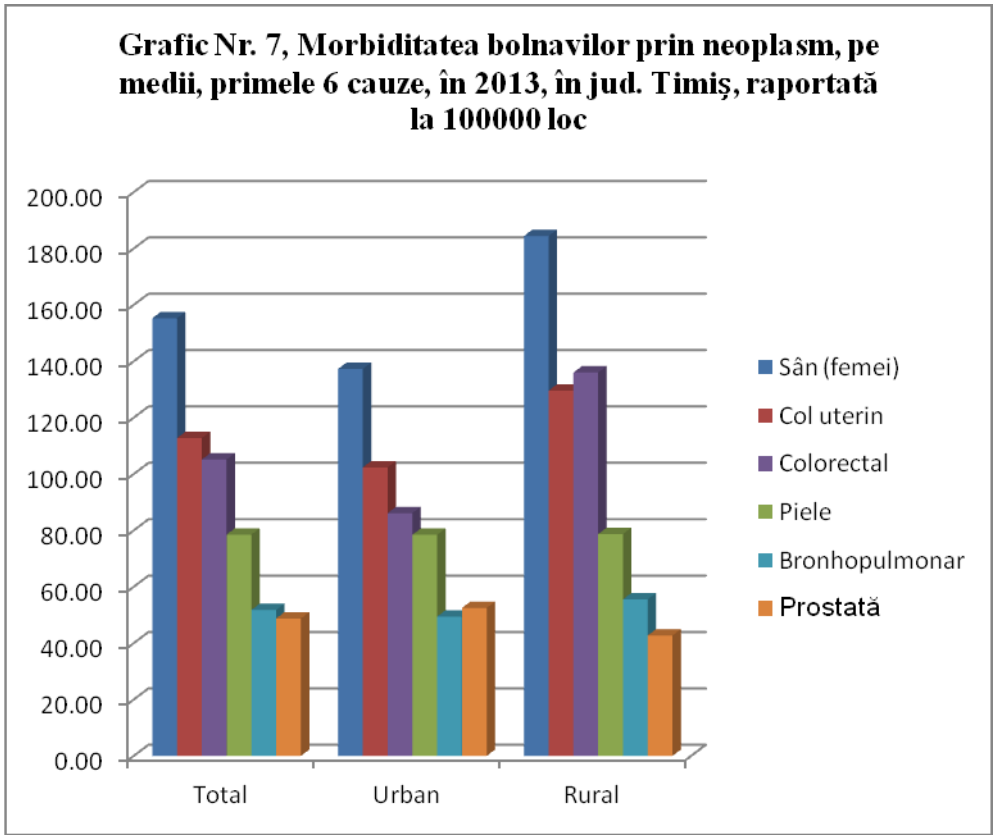

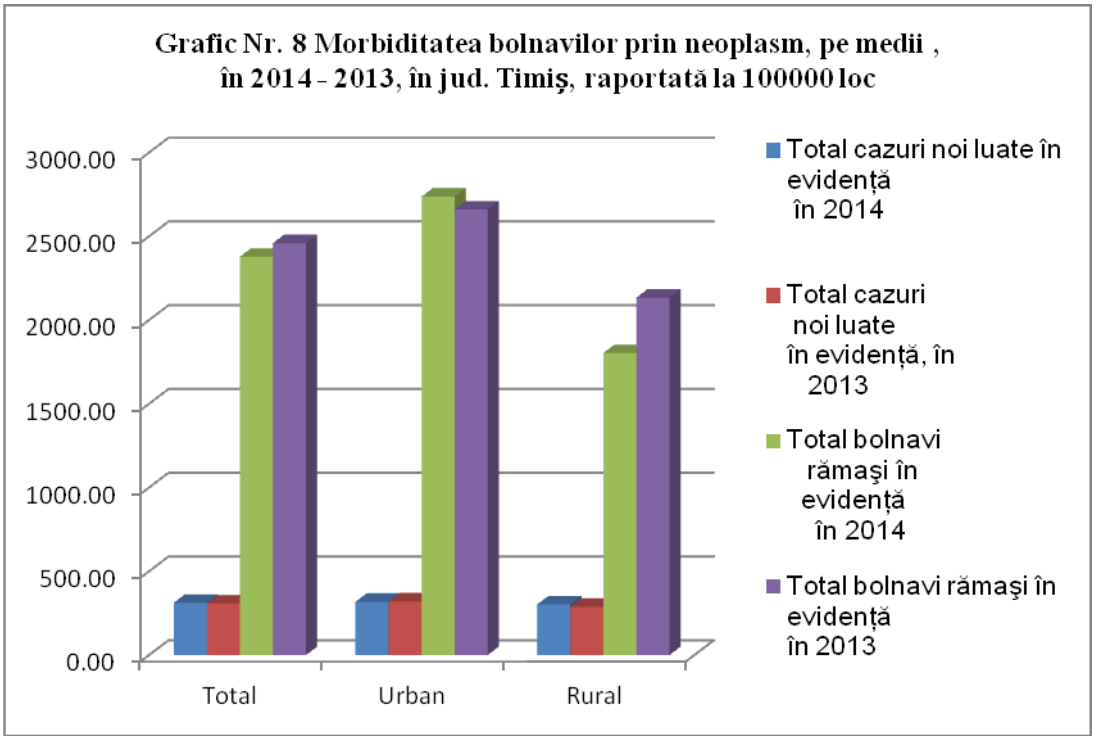

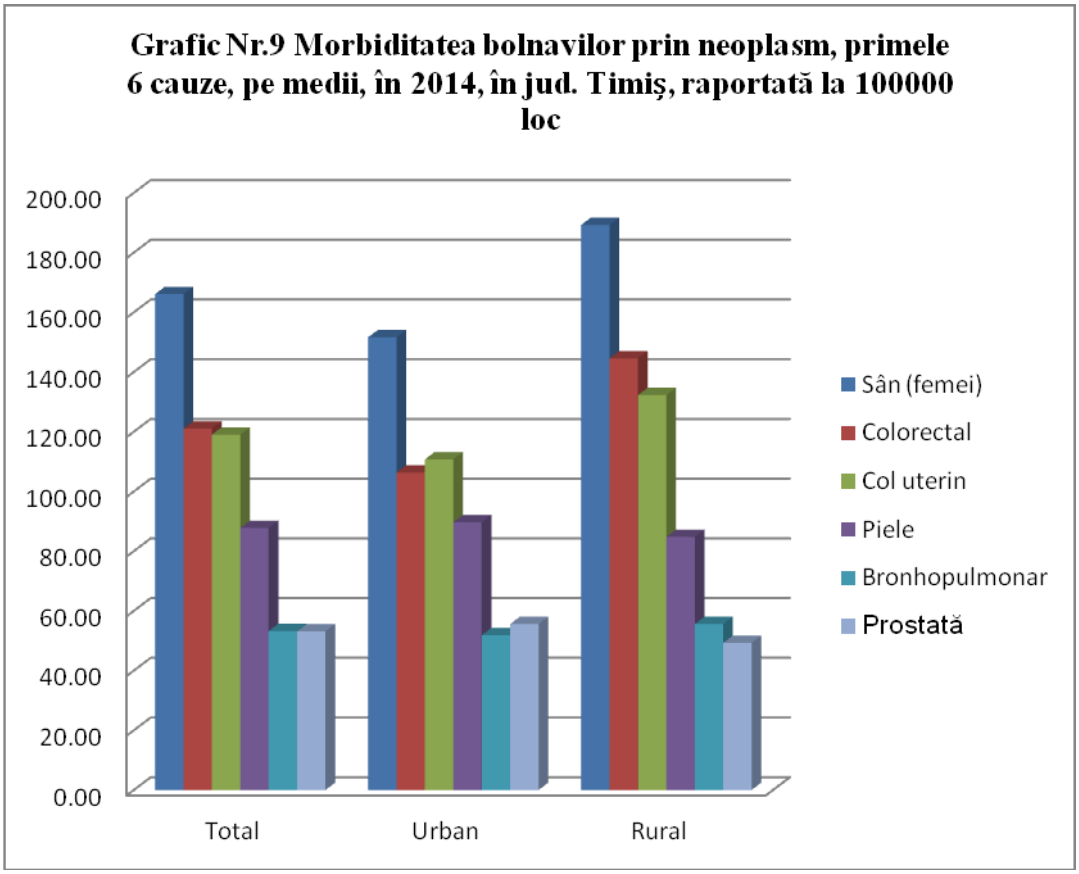
Grafic Nr.9 Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, primele 6 cauze, pe medii, în 2014, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc
200.00
180.00
160.00
140.00
120.00
100.00
80.00
60.00
40.00
20.00
0.00
Total
Urban
Rural
Sân (femei)
Colorectal
Col uterin
Piele
Bronhopulmonar
Prostată

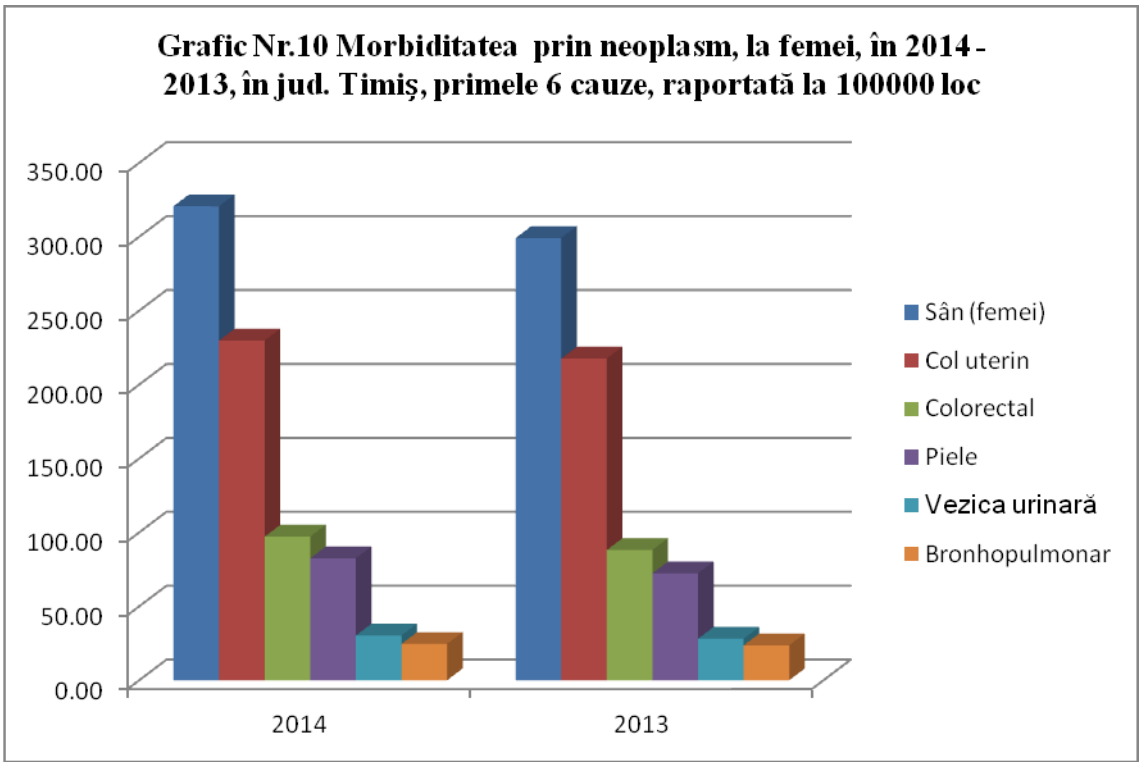
Grafic Nr.10 Morbiditatea prin neoplasm, la femei, în 2014 - 2013, în jud. Timiș, primele 6 cauze, raportată la 100000 loc
350.00
300.00
250.00
200.00
150.00
100.00
50.00
0.00
2014
2013
Sân (femei)
Col uterin
Colorectal
Piele
Vezica urinară
Bronhopulmonar

Tab Nr.XV Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, pe medii și cauze, în 2014, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc

Mediul	Total cazuri noi luate în evidenţă	Total bolnavi rămaşi în evidenţă	Col uterin		Piele		Prostată		Sân (femei)	
			Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă
Total	312,49	2378,46	15,96	119,04	15,29	87,80	15,83	53,16	30,57	166,12
Urban	318,47	2737,65	16,48	110,77	15,60	89,67	16,48	55,61	34,51	151,65
Rural	302,92	1803,48	15,13	132,29	14,78	84,79	14,78	49,26	24,28	189,28

Tab Nr.XV Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, pe medii și cauze, în 2014, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc (continuare)

Stomac		Bronhopulmonar		Colorectal		Ficat		Pancreas		Vezica urinară	
Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă
13,39	20,02	51,81	53,30	42,07	121,07	10,69	7,71	11,90	12,45	10,96	38,15
11,87	13,85	47,47	51,87	47,25	106,38	10,55	9,89	12,53	13,85	11,21	31,43
15,83	29,91	58,76	55,59	33,78	144,60	10,91	4,22	10,91	10,20	10,55	48,90

Tab Nr.XVI Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, pe cauze, la femei, în 2014 – 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 femei

	Total cazuri noi luate în evidenţă	Total bolnavi rămaşi în evidenţă	Col uterin		Piele		Sân (femei)		Stomac	
			Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă
2014	283,04	2105,83	30,81	229,77	15,67	82,51	57,97	320,64	8,62	8,88
2013	261,61	1975,70	36,17	217,57	11,80	72,35	56,36	299,09	3,15	5,77

Tab Nr.XVI Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, pe cauze, la femei, în 2014 – 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 femei (continuare)

Bronhopulmonar		Colorectal		Ficat		Pancreas		Vezica urinară	
Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă
22,72	24,54	31,33	97,13	7,83	7,83	10,44	16,19	5,48	30,29
17,04	23,59	38,01	88,08	2,36	5,24	8,39	14,16	4,46	28,05

Tab Nr.XVII Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, pe medii și cauze, în 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc

Mediul	Total cazuri noi luate în evidenţă	Total bolnavi rămaşi în evidenţă	Col uterin		Piele		Prostată		Sân (femei)	
			Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă
Total	308,24	2459,70	18,75	112,76	13,72	78,52	15,62	48,77	29,62	155,28
Urban	320,50	2660,40	18,23	102,37	16,26	78,42	18,01	52,50	36,90	137,29
Rural	288,39	2134,42	19,58	129,60	9,61	78,68	11,75	42,72	17,80	184,42

Tab Nr.XVII Morbiditatea bolnavilor prin neoplasm, pe medii și cauze, în 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc (continuare)

Stomac		Bronhopulmonar		Colorectal		Ficat		Pancreas		Vezica urinară	
Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă	Cazuri noi	Rămaşi în evidenţă
12,91	17,80	25,81	51,76	42,39	105,15	3,40	6,38	6,79	11,55	10,19	33,55
12,74	13,40	7,25	49,43	43,71	86,11	1,98	6,37	7,03	13,18	8,35	26,14
13,17	24,92	55,90	55,54	40,23	136,00	5,70	6,41	6,41	8,90	13,17	45,57

Tab Nr.XVIII Morbiditatea bolnavilor, în cabinetul medicul medicului de familie, în 2014 – 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc

Bolnavi rămași în evidență	Tbc.	Malarie	Tumori maligne	Anemii (se exclud anemiile secundare)	Guşa simplă şi nodulară netoxică	Diabet zaharat	Malnutriţie proteino-calorică	Rahitism evolutiv	Obezitate	Tulburări mentale şi de comportament	Boli psihice
2014	73,46	0,00	292,34	923,82	214,96	5172,36	1,35	0,54	514,46	2626,02	1170,97
2013	75,53	0,00	293,16	926,91	216,00	5193,42	1,36	0,54	515,14	2648,26	1175,38

Tab Nr.XVIII Morbiditatea bolnavilor, în cabinetul medicul medicului de familie, în 2014 – 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc (continuare)

Boala Alzheimer	Scleroză multiplă	Epilepsie	Reuma-tism articular acut	Cardiopatii reumatismale cornice	Boli hipertensive	Cardiopatie ischemică	Cord pulmonar cronic	Boli cerebro-vasculare	Boli pulmonare cronice obstruct.	Boală ulceroasă	Ciroza şi alte hepatite cronice	Insificienţa renală cronică	Calculoză urinară	Anomalii congenitale
203,05	16,23	388,93	145,69	143,26	8862,35	4531,15	168,02	1283,11	1560,16	1092,24	478,75	259,19	839,54	431,40
203,64	16,30	390,30	145,36	143,87	8899,14	4549,22	168,73	1287,59	1566,90	1096,72	482,54	260,42	843,63	433,36

Tab. Nr.XIX Morbiditatea bolnavilor externați din spital, în 2014-2013, în jud. Timiș, pe boli, grupe sau clase de boli, raportată la 100000 loc

	Din total: pe boli, grupe sau clase de boli										
				din care:							
	Boli infecţioase	Tumori maligne	Aparat circulator	Infarct acut miocardic	Alte ischemii ale miocardului	Cerebro-vasculare	Aparat respirator	Aparat digestiv	Aparat urogenital	Sistem osteoarticular	Traumatisme, otrăviri
2014	641,76	1727,64	3118,57	95,37	399,75	302,35	1849,93	1464,93	1403,65	769,60	867,67
2013	573,70	2444,08	2901,49	125,12	373,59	324,95	1757,90	1446,67	1413,66	787,93	798,80

Bolnavii dispensarizaţi de medicul de familie au avut, în 2014 şi 2013, ca prime 4 cauze de îmbolnăvire: Bolile hipertensive, Diabetul Zaharat, Cardiopatia ischemică şi Tulburările mentale şi de comportament (vezi Tab. nr.XVIII şi Grafic nr.11).

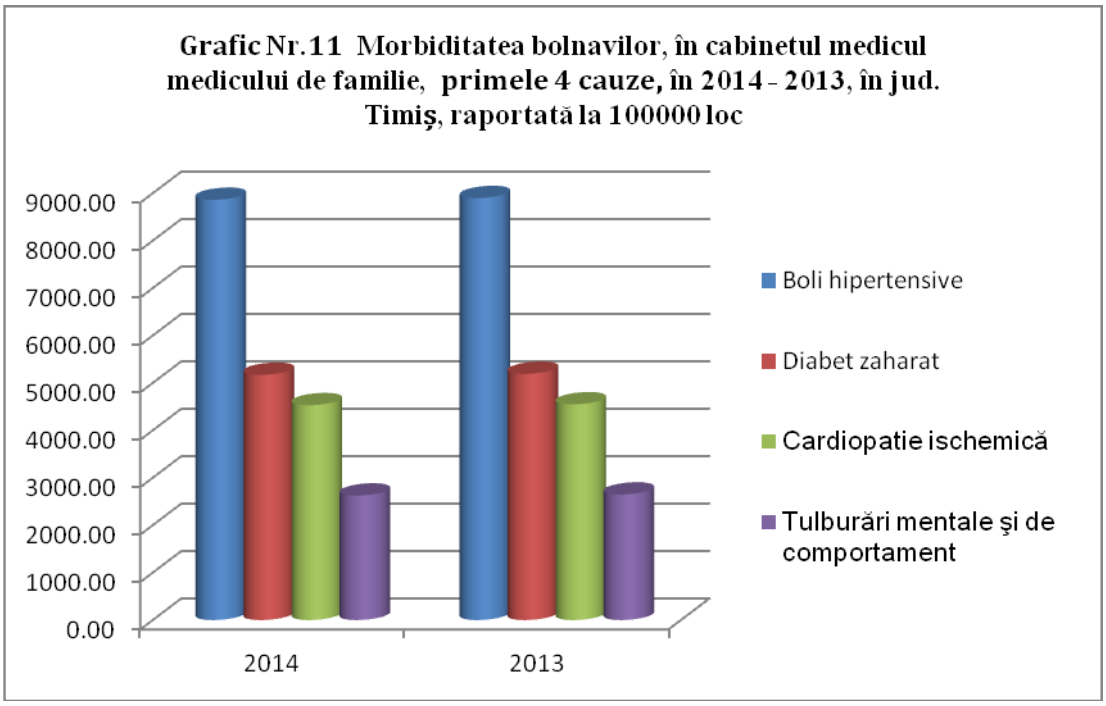

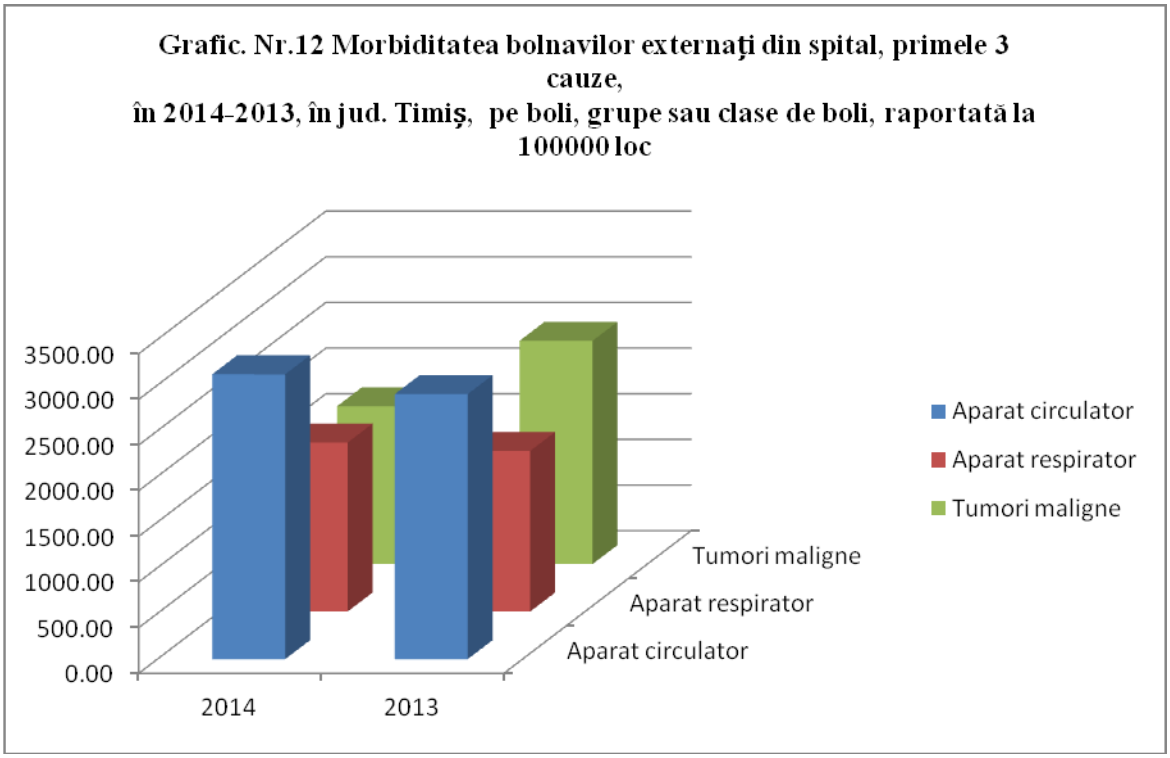

Primele 3 cauze de spitalizare, în anul 2014 le-au constituit: Bolile aparatului circulator, urmate de cele ale aparatului respirator şi tumorile maligne (vezi grafic nr.12 şi Tab. nr.XIX).

Diabetul zaharat, cu valori ale prevalenței de 6162,74 la 100000 loc ocupă locul 2 după bolile cardiovasculare. Această boală crește anual, într-un ritm vertiginos, numărul cazurilor noi dublându-se în 2014, față de 2013 (vezi Tab. Nr.XX și graficele nr.13 și nr.14). De asemenea, este mai mare în mediul urban decât cel rural.

Tab Nr.XX Morbiditatea bolnavilor de Diabet Zaharat, pe medii, în 2014 - 2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc

	2014	2013
cazuri noi	415,57	271,02
Rămaşi în evidenţă Total	6162,74	5827,29
Urban	6782,16	6476,92
Rural	5171,18	4774,40

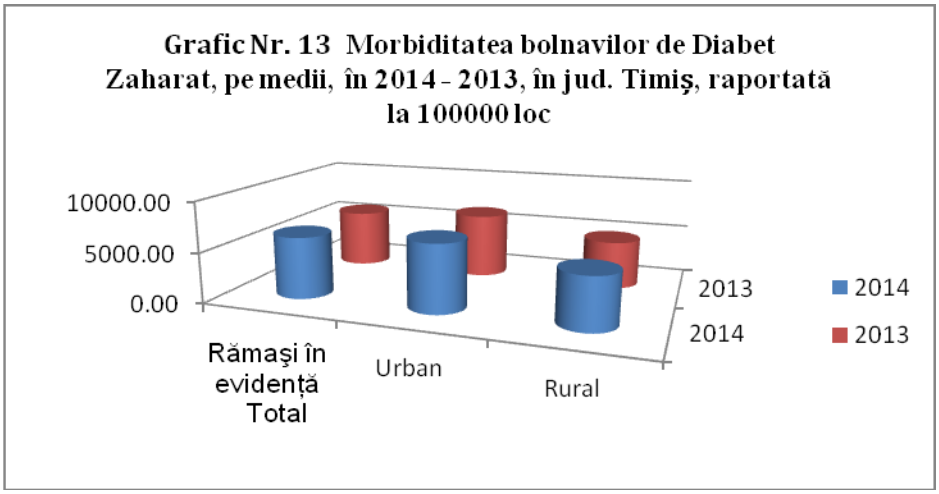

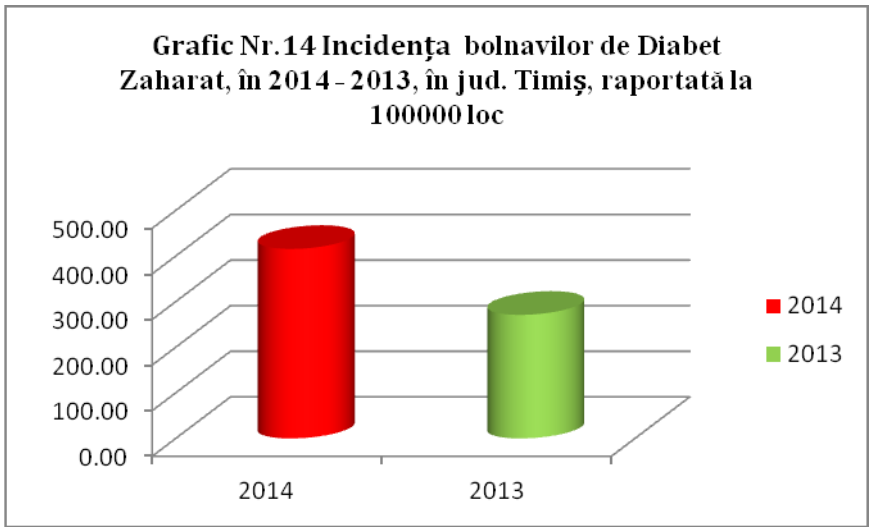

Bolnavii psihici ocupă locul 3, după bolile cardiovasculare și Diabetul zaharat, având o ușoară creștere față de anul 2013 și valori crescute, în special, în mediul urban (vezi Tab. nr.XXI și graficele nr.15 și 16).

Tab Nr.XXI Morbiditatea bolnavilor psihici, pe medii, în 2014 -2013, în jud. Timiș, raportată la 100000 loc

	2014		2013	
Mediul	cazuri noi	ramasi in evidenta	cazuri noi	ramasi in evidenta
Total	101,19	3703,92	69,28	3621,09
Urban	114,07	5159,70	80,84	5060,06
Rural	80,57	1373,54	50,56	1288,84

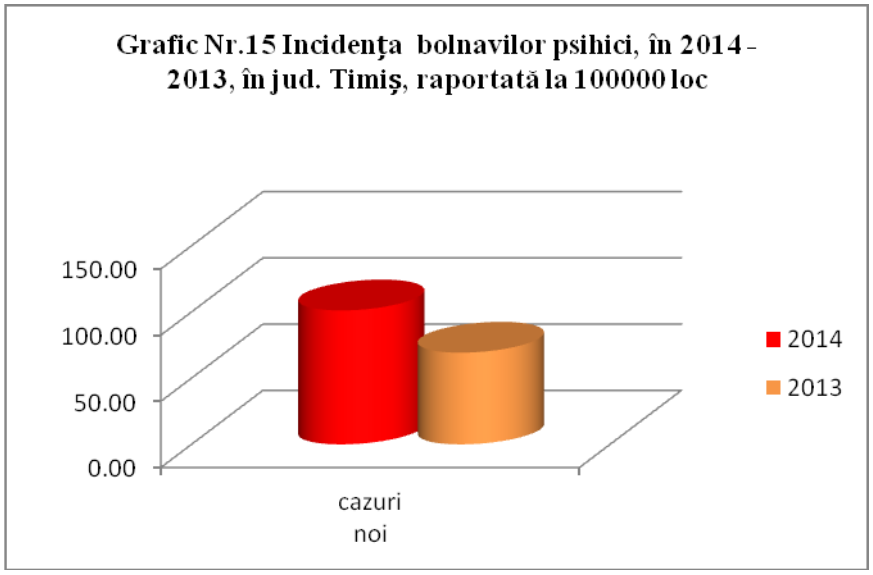

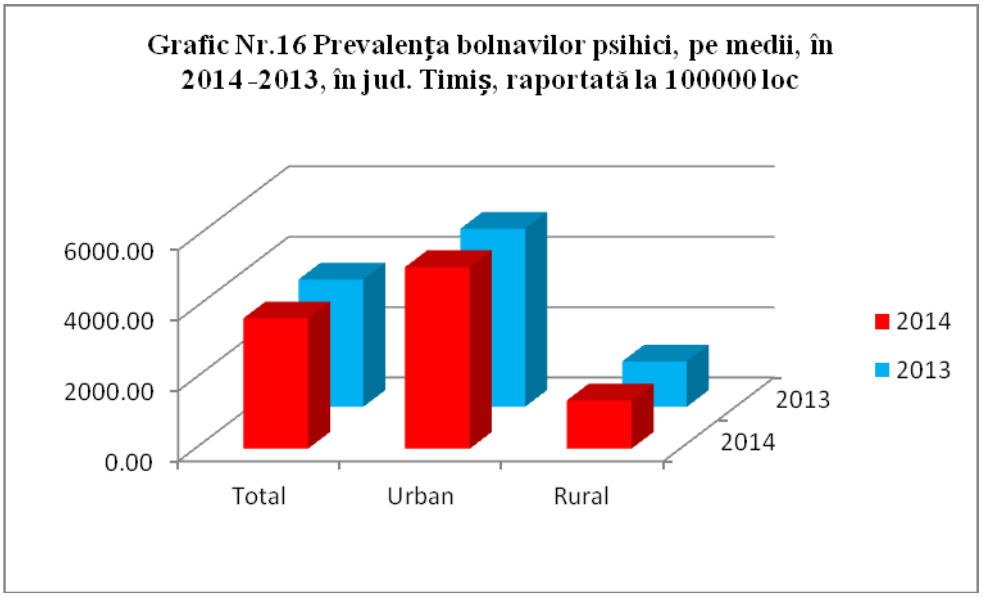

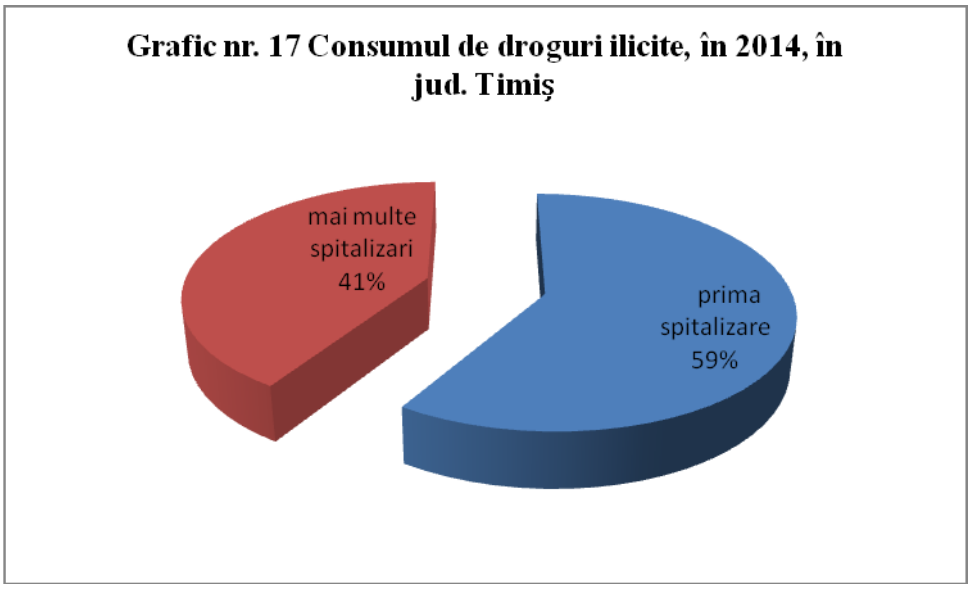

39 de tineri au consumat droguri ilicite, în anul 2014, față de 24, în anul precedent, 23 dintre ei fiind la prima spitalizare(vezi grafic nr.17)

Tab. Nr. XXIICopii cu Malnutriție proteino-calorică, pe medii, în 2013-2014, în jud. Timiș		
Mediul	2014	2013
	Total 0-3 ani	Total 0-3 ani
Total	**5**	25
Urban	3	16
Rural	2	9

Numărul copiilor cu Malnutriție proteino-calorică a scăzut în anul 2014 față de anul 2013. Este mai mare în mediul urban. Per ansamblu numărul cazurilor este scăzut (vezi Tab. nr. XXII).

Tab Nr.XXIII Prevalența Reumatismului Articular Acut, pe medii, în 2014n - 2013, în jud. Timiș, raportate la 100000 loc		
	2014	2013
Mediul	Rămaşi în evidenţă	Rămaşi în evidenţă
Total	135,28	135,31
Urban	130,33	129,82
Rural	143,19	144,19

Prevalența Reumatismului Articular Acut a avut valori asemănătoare în 2014 comparativ cu 2013 fiind ușor mai crescută în mediul rural și având valori peste 100 la 100000 locuitori (vezi Tab. nr.XXIII și Grafic nr.18).

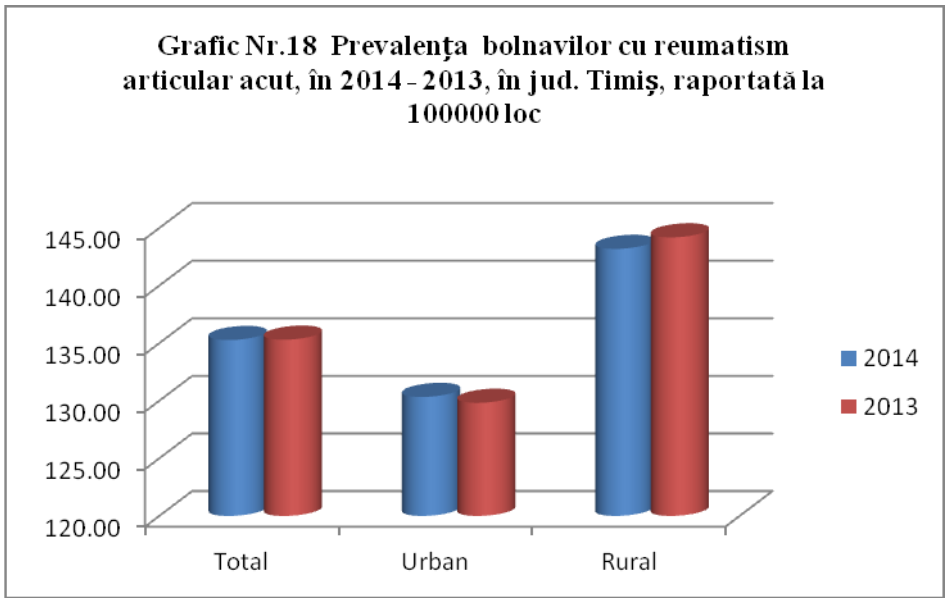

Tab. Nr.XXIV Bolnavi externați din spital, în 2014-2013, în jud. Timiș, în cifre absolute			
	Total	din care:	
		din rural	sub un an
2014	139840	57917	8704
2013	136585	56318	7998

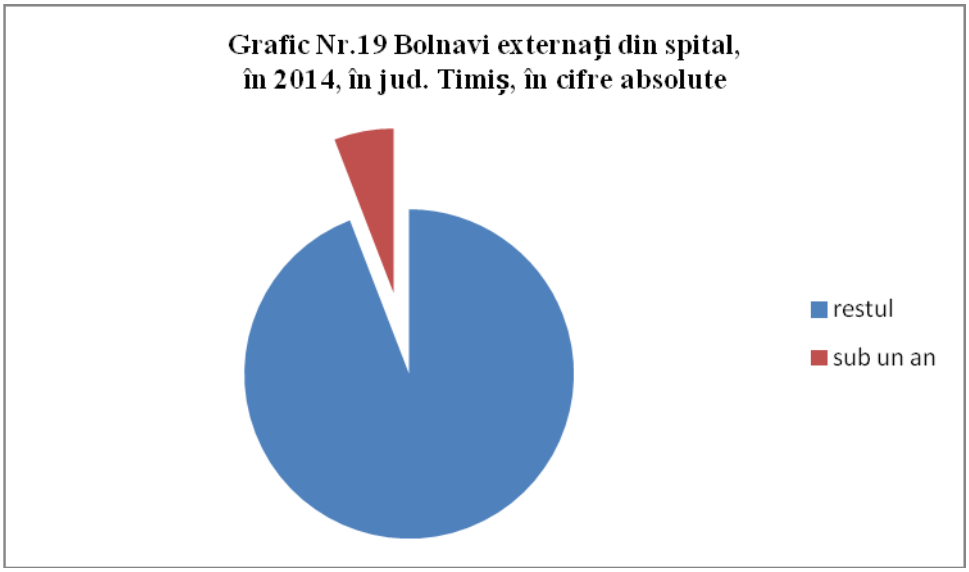

Bolnavii externați, cu vârsta sub un an reprezintă 6,22% din totalul bolnvilor externați, iar în anul 2013 a reprezentat 5,86 % din totalul acestei categorii de pacienți. După mediul de proveniență, cei externați din mediul rural au reprezentat 41,42% (vezi Graficele nr.19 și nr.20).

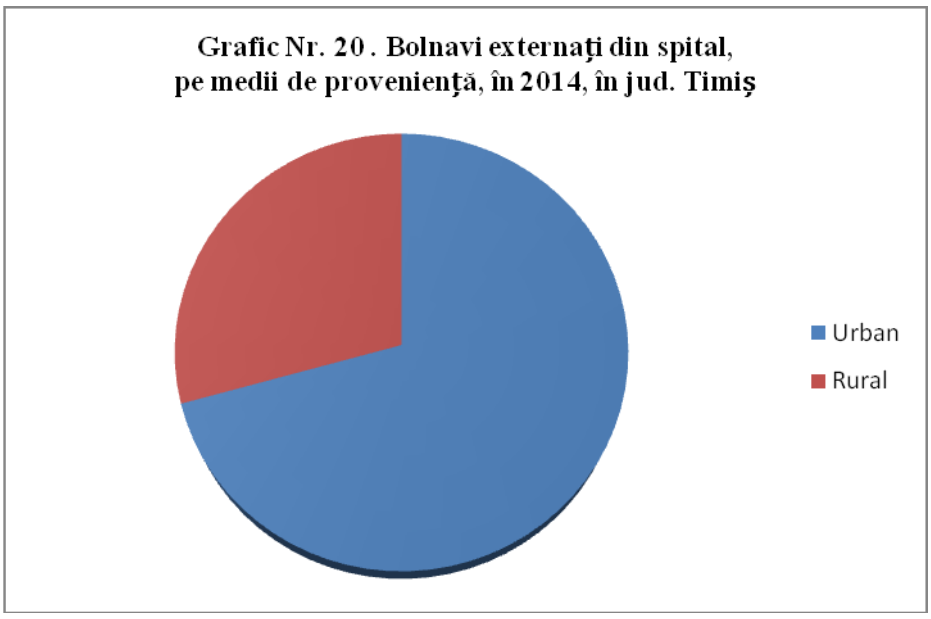

Tab. Nr.XXV Născuți vii și decedați din total bolnavi externați, în 2014-2013, în jud. Timiș, în cifre absolute

	Nascuţi vii		Decedaţi (din total externaţi)	
	Cu malformaţii congenitale	din care: Down	Total	sub un an
2014	746	5	2504	47
2013	882	4	2620	43

Bolnavii decedați au fost un procent de 1,79 din totalul bolnvilor externați. Dintre aceștia, decedații sub un an au fost 1,88%, în 2014, respectiv 1,64% în 2013. Născuții vii cu malformații congenitale au scăzut ușor față de anul 2013(vezi tab. nr.XXV și graficul 21).

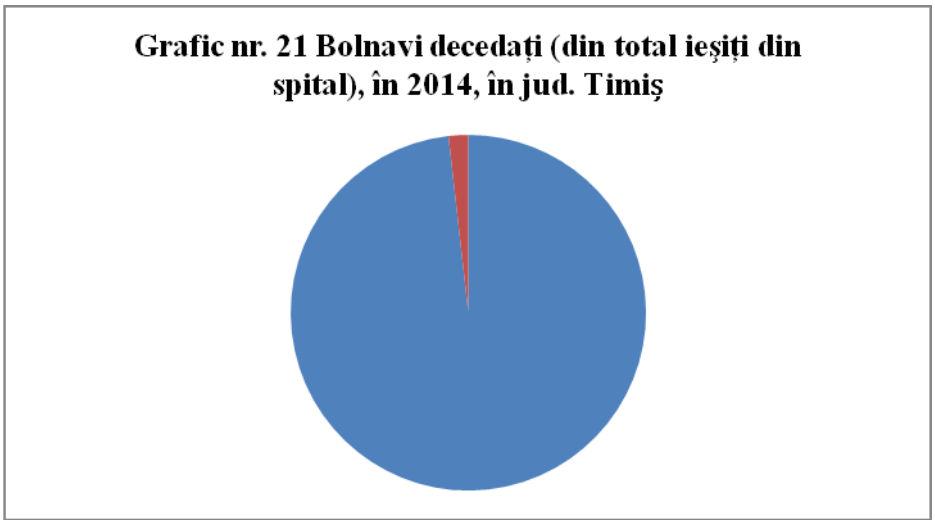

Tab. Nr.XXVI Costuri legate de spitalizare, în 2014-2013, în jud. Timiș, în cifre absolute		
	Cost / pat / zi	
	Total	din care: pentru medicamente
2014	973	613
2013	325,52	16,64

Costurile legate de spitalizare au fost mai mari în anul 2014 comparativ cu anul 2013.

Tab. Nr.XXVII Infecții intraspitalicești în 2014, în jud. Timiș, în cifre absolute		
Secții	2014	
	Total	septicemie
Total	**1005**	**148**
Pediatrie	**0**	0
Nou născuți	**131**	35
Obstetrică	**26**	0
Ginecologie	**11**	0
Chirurgie	**243**	10
A.T.I.	**440**	98
Dializă	**1**	0
Alte secții	**153**	5

Cele mai multe infecții intraspitalicești s-au înregistrat la: ATI, chirurgie și Nou Născuți.(vezi Tab. Nr.XXVII și graficul nr.22).

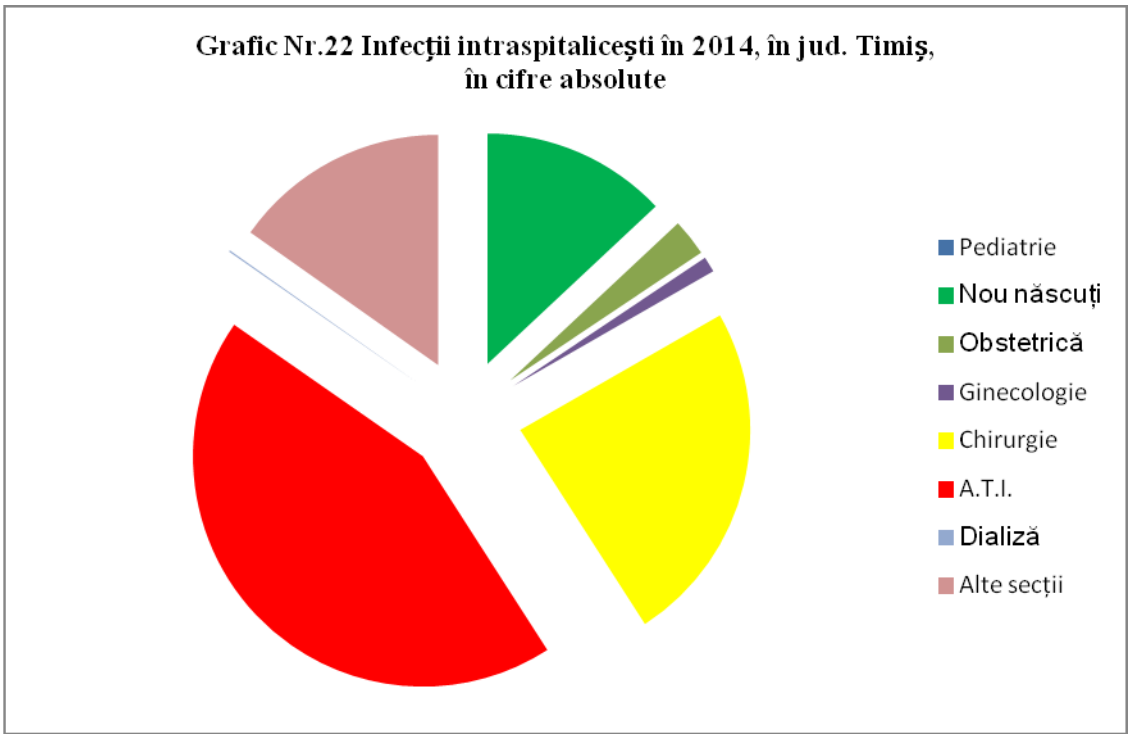

Tab. Nr.XXVIII Vaccinuri şi rapeluri, în jud. Timiş, în 2014, în cifre absolute		
Mediul/ vârsta	TOTAL	
	Vaccinare	Rapeluri
TOTAL GENERAL	**94319**	**45077**
Total Urban	**56561**	**27217**
0-2 ani	33225	13669
3-4 ani	351	1208
5-14 ani	3234	8907
15 ani +	19751	3433
d.c: gravide	22	10
Total Rural	**37758**	**17860**
0-2 ani	22541	9046
3-4 ani	294	767
5-14 ani	2338	5909
15 ani +	12585	2138
d.c: gravide	8	10

Atât în mediul urban cât şi în mediul rural, cei mai mulţi copii vaccinaţi sunt la grupa de vârstă 0 – 2 ani, deoarece, conform calendarului naţional de vaccinare, cele mai multe vaccinuri se fac la această vârstă.

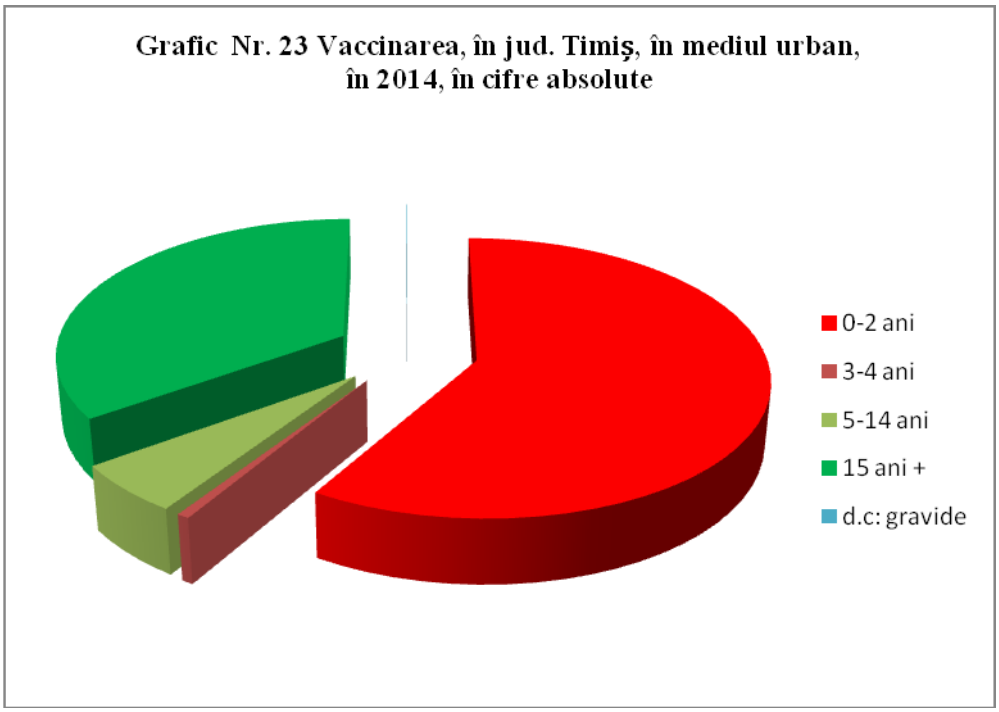
Grafic Nr. 23 Vaccinarea, în jud. Timiș, în mediul urban, în 2014, în cifre absolute
0-2 ani
3-4 ani
5-14 ani
15 ani +
d.c: gravide

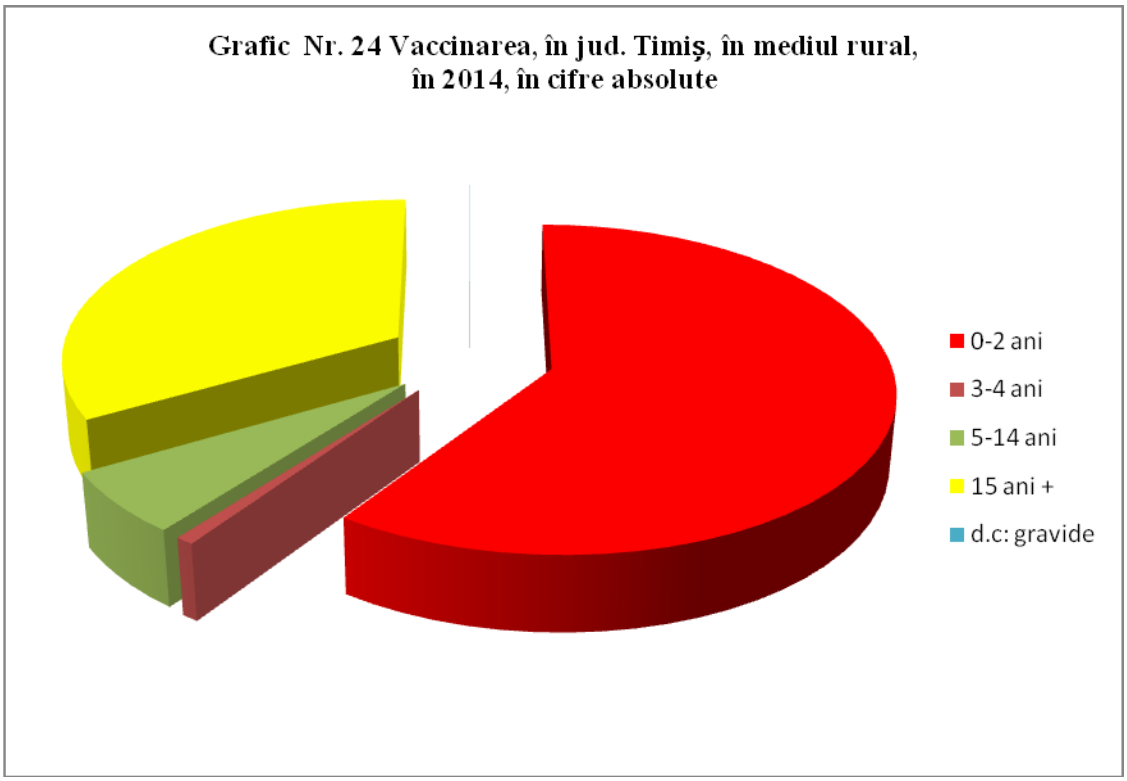
Grafic Nr. 24 Vaccinarea, în jud. Timiș, în mediul rural, în 2014, în cifre absolute
0-2 ani
3-4 ani
5-14 ani
15 ani +
d.c: gravide

Tab. Nr.XXIX Testarea imunității, în jud. Timiș, în 2014 - 2013, în cifre absolute		
TOTAL GENERAL	2014	2013
	Tuberculoza	Tuberculoza
Total Urban	**1789**	902
0-1 ani	**1220**	618
1-2 ani	64	19
3-6 ani	67	35
7-14 ANI	243	116
15 ani +	419	195
d.c: gravide	427	253
Total Rural	0	0
0-1 ani	569	284
1-2 ani	28	12
3-6 ani	31	16
7-14 ANI	107	43
15 ani +	174	76
d.c: gravide	229	137

Intradermoreacția la tuberculină s-a făcut atât în mediul urban cât și în cel rural. Cele mai multe persoane testate, în 2014 cât și în 2013, au fost: grupa de vârstă 0-1 ani și gravidele.

La capitolul managementul serviciilor, în județul nostru, la o populație de 739217 locuitori, 454988 din ei fiind în mediul urban și 284229 în mediul rural avem următoarele unități medicale ce deservesc această populație:

- 21 de unități ce asigură asistența medicală spitalicească, 7 private și restul publice;
- 189 de ambulatorii de specialitate, 12 publice, restul private;
- 22 centre de reabilitare și recuperare medicală;
- 451 de cabinete medicale ale medicilor de familie;
- 159 de cabinete de medicină dentară;
- 46 de centre de permanență;
- 40 laboratoare de analize, radiologie și imagistică medicală;
- 152 de furnizori de medicamente (farmacii);
- 9 unități de îngrijiri medicale la domiciliu;
- 63 de furnizori de dispozitive medicale.

În județul nostru avem 1639 locuitori la un cabinet medical de medicina familiei, sub media pe țară de 1788 locuitori la un medic de familie, avem 4649 locuitori la un cabinet

medical dentar, avem 3911 locuitori la un ambulatoriu de specialitate și 35200 locuitori la o unitate medicală spitalicească.

Discuții:

- Pe plan național, în anul 2014, au fost luate în evidență 129723 de gravide noi, comparativ cu 135615 gravide noi, în anul 2013. În județul nostru, au fost luate în evidență, în anul 2014, 1767 de gravide noi, comparativ cu 7311 gravide noi, în anul 2013. Observăm o scădere a gravidelor luate în evidență în anul 2014 atât pe plan local cât și la nivel național, față de anul 2013. Dacă la nivel național scăderea a fost ușoară, la nivel local, gravidele nou depistate în anul 2014 au reprezentat ¼ din cele depistate în 2013;
- În anul 2014 s-au efectuat 78371 întreruperi de sarcină la nivel național, din acestea, 2998 au fost efectuate în județul Timiș; iar în 2013 au fost efectuate, pe plan național 86432 întreruperi de sarcină, dintre care 3810 în județul Timiș. După cum observăm, atât pe plan național cât și local, numărul întreruperilor de sarcină au fost mai multe în anul 2013 față de anul 2014;
- În anul 2014, pe țară, au fost înregistrați 12562 de bolnvi noi de TBC, dintre care 505 din județul Timiș. Cu o incidență de aproximativ 70‰$_{000}$ loc. valoarea incidenței pe plan local depășește media pe țară (59,1‰$_{000}$ loc.). Cele mai mari valori ale incidenței s-au înregistrat în județele: Giurgiu (96,5‰$_{000}$ loc.), Dolj (89,8‰$_{000}$ loc.) și Teleorman (88,7‰$_{000}$ loc.) și cele mai mici în județele: Covasna (17,7‰$_{000}$ loc.), Harghita (20,8‰$_{000}$ loc.) și Brașov (28,3‰$_{000}$ loc.). Valorile morbidității prin TBC au fost apropiate cu cele din anul 2013, atât pe plan local cât și național;
- În anul 2014 s-au înregistrat 68807 cazuri noi de Diabet Zaharat pe plan național, dintre care 3072 din județul Timiș. Cele mai mari valori ale incidenței s-au înregistrat în județele: Sălaj (533,9‰$_{000}$ loc.), Mureș (532,2‰$_{000}$ loc.) și Caraș Severin (496,0‰$_{000}$ loc.) și cele mai mici în județele: Alba (40,0‰$_{000}$ loc.), Giurgiu (122,1‰$_{000}$ loc.) și Bacău 9209,0‰$_{000}$ loc.), județul nostru a avut valorile apropiate de valoarea medie pe țară (344,9‰$_{000}$ loc.). Au rămas în evidență, în 2014, 918886 de bolnavi cu DZ, aproximativ 1 milion de oameni, la nivel național, dintre care 45556 din județul Timiș. În 2013, numărul cazurilor noi a fost de 68213 dintre care 1995 din județul nostru. Observăm o creștere a morbidității prin această afecțiune la nivel local și o ușoară creștere la nivel național între 2013 și 2014.

- Dacă ne referim la cancere, au fost depistate un număr de 65793 de cancere dintre care 2310 din județul Timiș, în 2014. Cazurile rămase în evidență au fost în număr de 445646 dintre care 17582 din județul Timiș, în același an. Valorile cele mai mari ale incidenței s-au înregistrat în județele: Brăila (437,7‰000 loc.), Mureș (436,1‰000 loc.) și București (426,0‰000 loc.) și cele mai mici în județele: Ilfov (100,0‰000 loc.), Brașov (206,8‰000 loc.) și Prahova (209,5‰000 loc), județul nostru a fost aproape de valorile medii pe țară (329,8‰000 loc.). În anul 2013 s-au înregistrat 61048 cazuri noi de cancere dintre care 2269 din județul Timiș. După cum observăm avem o creștere a cancerelor între 2013 și 2014 pe plan local și național.
- Numărul cazurilor noi de îmbolnăviri prin boli psihice, în 2014, a fost de 42237 la nivelul țării, dintre care 748 din județul Timiș. Valorile cele mai crescute ale incidenței prin acest tip de afecțiuni s-au înregistrat în: Mun. București (845,6‰000 loc.), Ialomița (650,7‰000 loc.) și Galați (414,0‰000 loc.) iar cele mai scăzute în județele: Harghita (1,0‰000 loc.), Vrancea (9,2‰000 loc.) și Bacău (17,8‰000 loc.). Cu valori ale incidenței în jur de 100‰000 loc., Timișul e mult sub media pe țară (211,7‰000 loc.) în 2014. Cazurile rămase în evidență, în același an, au fost în număr de 513652, pe plan național, dintre care 27380 din județul Timiș. În anul 2013 numărul cazurilor rămase în evidență a fost de 527700 dintre care 26655 din județul nostru. Observăm că aceste afecțiuni au rămas la un nivel asemănător în 2014 comparativ cu 2013.
- Numărul copiiilor cu vârsta 0-2 ani, cu malnutriție proteino - calorică, a fost de 3835 în anul 2014 dintre care 5 copii din județul nostru. Cele mai multe cazuri s-au raportat la Iași (1856), Neamț (171) și Botoșani (166) și cele mai puține la Alba, Argeș, Buzău, Dâmbovița, Teleorman (0). Numărul celor rămași în evidență a fost de 6780 dintre care 10 copii din județul Timiș, cei mai mulți fiind în următoarele județe: Iași (2221), Olt (842), Mehedinți (568). În anul 2013 au foast înregistrați 4096 de copii, cazuri noi cu acestă afecțiune, 25 dintre ei fiind din Timiș. Observăm o scădere a valorilor între 2013 și 2014.
- La dispensarul medicului de familie pe primul loc, dintre afecțiunile dispensarizate în 2014, se situează Hipertensiunea arterială, cu un număr de 2347973 de cazuri la nivel național dintre care 65512 din județul nostru. Cardiopatia ischemică cu valorea de 1141732 ocupă locul 2, la nivelul țării fiind urmat de Diabet zaharat cu valorea de

730190. În județul Timiș, pe locul 2 s-a situat DZ cu un număr de 38235 de bolnavi și doar pe locul 3 Cardiopatia Ischemică cu un număr de 33495 de bolnavi. Tulburările mentale împreună cu bolile psihice, la nive național însumează 566098 de cazuri dispenzarizate de medicul de familie, iar la nivel local: 28068 de cazuri; dacă însumăm bolnavii hipertensivi cu cei care au cardiopatie ischemică, bolnavii cu tulburări mentale și boli psihice ocupă locul 3, între bolnavii dispensarizați de medicul de familie în 2014, după bolnavii cardiovasculari și cei cu Diabet Zaharat.

(sursa informațiilor: Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică)

Concluzii:

- În județul nostru, piramida populației are formă de amforă cu tendințe de îngustare a bazei piramidei și de îngroșare progresivă a vârfului acesteia, anunțând instalarea unui proces de îmbătrânire demografică, grupa de vârstă 0 – 4 ani reprezentând 4,63% din totalul populației, iar copiii între 0 -14 ani doar 13,90% din total populație. Majoritatea e constituită din grupele de vârstă: 35-39 ani, 25-29 ani și 30-34 ani;
- În anul 2014 s-au născut 8314 de copii, 4324 băieţi şi 3990 fete. Vârsta medie a mamei la nașterea fost de 28,41 de ani;
- În 2014, majoritatea femeilor de vârstă fertilă (72,29%) au născut primul copil, ceea ce relevă o dată în plus constanța în timp a modelului de fertilitate din zona județului Timiș.
- Un număr de 221 de copii au fost născuţi de mame cu vârsta sub 18 ani, între 13 şi 17 ani, iar un număr de 133 de copii au fost născuti de mame de 18 ani.
- Incidența gravidelor a fost mai mare în 2013 (20,88‰ femei) comparativ cu 2014 (5,09‰ femei), deci trendul este în continuare descrescător;
- Cu toate că încă din 1990 în țara noastră s-a înființat rețeaua de planificare familială, multe femei însărcinate apelează la avort (6,88‰ în spitalele publice și 0,95‰ în cabinete private, cu multă probabilitate cele din cabinetele private sunt subraportate) pentru a întrerupe o sarcină, majoritatea fiind avorturi la cerere și efectuate în spitalele și cabinetele publice de obstetrică – ginecologie;
- Cu un număr total de decese de 8174, în anul 2014, mortalitatea generală, în județul nostru, a fost de 11,06 la 1000 de locuitori. Din numărul total al deceselor, 104 le-a

reprezentat decesele 0-1 an (1,27% din total decese); vârsta medie la deces a fost de 71 de ani;

- Principalele cauze de deces au ramas aceleaşi: bolile cardiovasculare, tumorile, bolile aparatului respirator, modelul este identic pentru populatia masculină și pentru cea feminină;
- Mortalitatea infantilă relevă o valoare de 12,50 decese 0-1 an la o mie de naşterii vii pentru anul 2014. Cele mai multe decese în perioada neonatală, s-au înregistrat la băieți, în perioada neonatală precoce (25);
- Cele mai multe decese 0-1 an sunt din: cauze din perioada neonatală (42) și boli ale aparatului respirator(40), cu diferențe semnificative între cele 2 sexe (mai mare la sexul masculin);
- Incidența bolnavilor de Tuberculoză e mai mare în mediul rural (72,48‰$_{000}$ loc. incidență și 19,00‰$_{000}$ loc. readmiși);
- În ceea ce privește neoplasmele, cu valori ale prevalenței de peste 2500 la 100000 locuitori, ocupă locul 4 după: Bolile cardiovasculare; Diabetul zaharat și afecțiunile psihice. Primele 6 locuri, ale neoplasmelor rămase în evidență, în ordine descrescătoare, dacă ne referim la localizare, sunt ocupate de: cancerul de sân (166,12‰$_{000}$ loc.), colorectal (121,07‰$_{000}$ loc.), col uterin (119,04‰$_{000}$ loc.), piele (87,80‰$_{000}$ loc.), bronhopulmonar (53,30‰$_{000}$ loc.) și prostată (53,16‰$_{000}$ loc.) (la ambele sexe) în 2014, comparativ cu anul 2013 când pe primele 6 locuri, ca localizare, am avut tot cancerul de sân, urmat de:col uterin, colorectal, piele,bronhopulmonar și prostată. În ultimii ani se observă o scădere semnificativă a cancerului bronhopulmonar , care în anii trecuți ocupa primul loc și o creștere alarmantă a cancerului de sân, colorectal și piele. Cu toate acestea cancerul bronhopulmonar are cea mai mare incidență în 2014 (cazuri noi depistate) 51,81‰$_{000}$ loc, dar cazurile rămase în evidență sunt aproximativ egale cu cele depistate, ceea ce ne arată că avem o durată de supraviețuire scăzută, sub un an pentru o mare majoritate a acestor neoplasme. Pe medii, cancerul are valori mai crescute în mediul urban (2737,655‰$_{000}$ loc.) față de mediul rural (1803,48‰$_{000}$ loc);
- La femei, avem următoarele 6 localizări ale neoplasmelor rămase în evidență, în 2014: cancer de sân (320,64‰$_{000}$ femei), col uterin (229,77‰$_{000}$ femei), colorectal (97,13‰$_{000}$ femei), piele (82,51‰$_{000}$ femei), vezica urinară (30,29‰$_{000}$ femei), cancer

bronhopulmonar (24,54‰000 femei). Incidența cea mai crescută a neoplasmelor la această categorie de populație a fost la neoplasmul la sân (57,97‰000 femei) urmat de neoplasmul colorectal (31,3‰000 femei) și neoplasmul de col uterin (30,81‰000 femei) cu valori apropiate. Aceste 3 localizări au cunoscut o explozie în 2014.

- Diabetul zaharat, cu valori ale prevalenței de 6162,74 la 100000 loc ocupă locul 2 după bolile cardiovasculare. Această boală crește anual, într-un ritm vertiginos, numărul cazurilor noi dublându-se în 2014 (415,57‰000 loc.), față de 2013 (271,02‰000 loc). Valorile bolnavilor rămași în evidență sunt mai mari în mediul urban (6782,16‰000 loc.) decât în cel rural (5171,18‰000 loc.);
- În 2014, bolnavii psihici ocupă locul 3 (3703,92‰000 loc.) , după bolile cardiovasculare și Diabetul zaharat, având o ușoară creștere față de anul 2013 (3621,09‰000 loc.) și valori crescute, în special, în mediul urban (5159,70‰000 loc. față de 1373,54‰000 loc. în mediul rural);
- Bolnavii externați, cu vârsta sub un an reprezintă 6,22% din totalul bolnvilor externați. După mediul de proveniență, cei externați din mediul rural au reprezentat 41,42%;
- Bolnavii dispensarizați de medicul de familie au avut, în 2014 și 2013, ca prime 4 cauze de îmbolnăvire: Bolile hipertensive (8862,35‰000 loc.) , Diabetul Zaharat (5172,36‰000 loc.), Cardiopatia ischemică (4531,15‰000 loc.) și Tulburările mentale și de comportament (2626,02‰000 loc.). După cum observăm, și în asistența medicală primară, bolile cardiovasculare ocupă primul loc, urmate de Diabetul Zaharat și Tulburările Mentale și de comportament. Componenta comportamentală joacă un rol important în apariția acestor afecțiuni. Se impune derularea unor programe de schimbare de comportament, de promovare a mișcării și combatere a sedentarismului, de promovare a unei diete sănătoase și combaterea stresului;
- Primele 3 cauze de spitalizare, în anul 2014 le-au constituit: Bolile aparatului circulator (3118,57‰000 loc.), urmate de cele ale aparatului respirator (1849,93‰000 loc.) și tumorile maligne (1727,64‰000 loc.). remarcăm încă odată că bolile cardiovasculare sunt mari consumatoare de resurse, inclusiv prin spitalizarea acestor bolnavi;
- Cele mai multe infecții intraspitalicești, în 2014, s-au înregistrat la: ATI, chirurgie și Nou Născuți.;

- La capitolul servicii de sănătate, în județul nostru, avem 1639 locuitori la un cabinet medical de medicina familiei, avem 3911 locuitori la un ambulatoriu de specialitate și 35200 locuitori la o unitate medicală spitalicească.

DIRECTOR EXECUTIV,

Ec. Cornelia Cismaș-Malac

DIRECTOR EXECUTIV ADJ.SĂNĂTATE PUBLICĂ,

Dr. Viorica Dumitru